

Zichy István kamaraelnök kapcsolati hálózatai

A Magyar Kamara és vezetőjének információ hálózatának kutatási lehetőségei

Károlyi Bálint

Eszterházy Károly Egyetem

Phd hallgató, karlmax91@gmail.com

Zichy Istvánt 1655-ben választotta III. Ferdinánd király a Magyar Kamara elnökévé. Zichy korábban a győri végvidéken szolgált katonaként, így némileg élesnek tekinthető a váltás. Majd húszéves kamaraelnökségével a 17. század folyamán a második helyet foglalja el Pálffy Pál mögött. Elnöksége idejére esik Erdély veszedelme (1658-1660), az 1663-1664-es török háború, valamint a Wesselényi-féle rendi szervezkedés. Az előadás témája szempontjából ezek az események másodlagos fontosságúak, ugyanis a kamara/kamarák egy eddig kevésbé vagy szinte egyáltalán nem vizsgált területére szeretnénk felhívni a figyelmet. A Magyar- és a Szepesi Kamara különböző szervezeti egységein (harmincad hivatalok, posta állomások) keresztül egy országosnak tekinthető hálózat épült ki a 16. század folyamán. Ennek a hálózatnak a felépítésére már Ember Győző is kísérletet tett, amikor összegyűjtötte a 16. század folyamán létező hivatalokat. Mivel ezeknek a működése a 16-17. század folyamán többé-kevésbé állandó volt, megfelelő alapul szolgálhat a kutatás számára. Ugyanakkor mind a mai napig nem nagyon került középpontba, hogy milyen szerepük is volt ezeknek a hivataloknak, birtokosainak. Nyilvánvaló gazdasági feladataik mellett hírszerzőként, informátorként is fontos szerepet játszottak a kamara számára.

Az előadás szempontjából az egyik központi kérdés, hogy hogyan is működött ez az információszerző és továbbító hálózat. Kik, miért és hogyan kerültek kiválasztásra. Nem elhanyagolható, hogy azok, akik egy-egy harmincadosi hivatalba bekerültek, maguk milyen közegeből jöttek és milyen kapcsolatokkal rendelkeztek és ez adott esetben milyen következményekkel járhatott a Magyar Kamarára, illetve az alárendelt Szepesi Kamarára nézve.

Fontos kérdés, a kamarai hálózattal kapcsolatban, a kamaraelnök személyének megváltozása esetében történtek-e nagyobb változtatások a rendszerben. Zichy István esetében ez azért is lehet érdekes, mert egy kisebb intermezzo után Lippay György öccsének halálát követően került a hivatal élére.

Az utolsó kérdés, amit némileg körül kell járnia az előadásnak, hogy a kamaraelnöki kinevezés, milyen hatással volt Zichy István személyes kapcsolati hálózatára, már amennyiben el lehet választani egymástól a kamarai és kamaraelnöki hálózatot.